

DINO BUZZATI

Bàrnabo, omul munților
•
Secretul Pădurii Bătrâne

Traducere din limba italiană
de Anca Giurescu

POLIROM
2022

Dino Buzzati, *Bàrnabo delle montagne. Il segreto del Bosco Vecchio*

Copyright © Dino Buzzati Estate. Published in Italy
by Arnoldo Mondadori Editore, Milan.
All rights reserved

© 2003, 2022 by Editura POLIROM, pentru traducerea
în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legea în vigoare.

Pe copertă: © Arborelza/Dreamstime.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

BUZZATI, DINO

Bàrnabo, omul munților; Secretul Pădurii Bătrâne /
Dino Buzzati; trad. din lb. italiană de Anca Giurescu. –
Iași: Polirom, 2022

ISBN: 978-973-46-9082-4

I. Giurescu, Anca (trad.)

821.131.1

Printed in ROMANIA

Cuprins

Bărnabo, omul munților	5
Secretul Pădurii Bătrâne	109

Într-o noapte (21 iunie) a fost sărbătoare în pădure. Procolo își dădu singur seama, către zece seara¹. Fără să explice de ce, îl întrebă numaidecât pe Aiuti, care întârziase la el discutând despre afaceri, dacă știe vreo potecă pentru a intra în Pădurea Bătrână și dacă-l poate întovărăși. Celălalt răspunse că da. (Vântul Matteo, pe-nserate, anunțase că trebuie să plece și să lipsească până dimineața.)

Într-o jumătate de oră ajunseră la marginea pădurii. Luminându-și calea cu un felinar, cei doi înaintară pe un fel de potecă spre inima pădurii și continuară să meargă iute până la marginea unui luminiș larg, luminat de lună.

-
1. În anumite nopți senine, cu lună plină, se fac serbări în pădure. E imposibil să se stabilească precis când și nu există simptome frapante care să te avertizeze. Se intuiește din ceva special care în asemenea ocazii există în atmosferă. Mulți oameni, ba chiar majoritatea, nu-și dau seama niciodată de aceasta. Alții, în schimb, intuiesc imediat. Nu e nimic de învățat. E o chestiune de sensibilitate: unii o posedă de la natură; alții nu o vor avea niciodată. Și vor trece nepăsători, în acele nopți norocoase, de-a lungul pădurilor întunecate, fără să bănuiască măcar ce se întâmplă acolo înăuntru.

În jur erau brazi amețitori, toți pătrunși de tenebre. În mijloc era o pajiște și de-a curmezișul zăcea un copac, mort cine știe de când, acum dezbrăcat de vreascuri și ramuri.

În locul acela se desfășura serbarea. Nu era în realitate nimic bătător la ochi, dacă lăsăm deoparte flăcăruile de gaze care săltau de-a lungul brazilor, lumina extrem de limpede a lunii și prezența nenumăratelor duhuri adunate la marginea luminișului. Colonelul abia le întrezărea, ghemuite în umbră, nemișcate și tăcute ca și cum ar fi așteptat ceva.

Abia ieșiseră cei doi din desișul pădurii că se stinse felinarul. (Asupra acestui amănunt se discută apoi mult: unii susțineau că Procolo stinsese dinadins lumina, de teamă să nu fie văzut; dar, evident, aceia nu știau ce fel de om era colonelul.)

Cei doi se opriră unde se sfârșea umbra, ca să observe ce se întâmplă.

— Mi se pare un lucru ridicol, nu-i nimic special, îi spuse Procolo lui Aiuti și schiță un fel de răs care răsună înspăimântător în liniștea adâncă.

— Dacă-mi permiteți, eu plec, făcu atunci Aiuti. Trebuie să merg până la Fondo. Măine am de lucru.

Colonelul nici măcar nu-l salută, atent cum era la un sunet amplu care se răspândea în pădure. Nu i se păru o voce nouă. Îndată după aceea îl recunoscă pe vântul Matteo. În acel moment ajunseră, de la o imensă depărtare, bătaii nedeslușite de clopot. Procolo își privi ceasul de aur: era miezul nopții.

La orele 24, într-adevăr, vântul Matteo începu un concert. Se rotea în jurul luminișului, peste trunchiurile goale și peste rămuriș, scoțând din

ele muzică. Acordurile se făceau mereu mai ample până când se putu desluși un cântec adevărat:

— Oamenii nu l-au văzut niciodată – pe când în după-amiezele de toamnă – trecea pe lângă case – semănându-și urmele lungi – pe pulberea drumurilor albe – drumuri de obicei pustii –, acoperite de ceruri schimbătoare. – Oamenii își vedeau de treburile lor – întorceau ochii într-altă parte – când el, îmbrăcat în culori închise, – trecea prin apropierea caselor. – Abia după aceea observau. – „I-ați văzut urmele?” spuneau. – „Pe aici trebuie să fi trecut – blestemul sufletelor noastre!” – Doar mie mi s-a-ntâmplat să-l întâlnesc – mie, care în după-amiezele de toamnă – galopez adeseori pe drumurile – neglijate de oameni. – În ziua aceea el ducea în spate...

Aici vântul se întrerupse un moment:

— ...el ducea în spate... Nu, nu era așa, nu mai reușesc să-mi amintesc, au trecut peste douăzeci de ani și poveștile acestea nu le-am mai reluat niciodată. Spuneți-mi, o, voi duhuri ale pădurii, vă amintiți cum continua?

— Prea mult timp a trecut de atunci, răspunse din umbră unul dintre duhuri, n-aș ști ce să-ți spun. Dar încearcă alta, de altfel.

Se auzi iarăși vocea vântului:

— Voi încerca povestea testamentului bufniței regale, – pe care nimeni n-a reușit niciodată să-l găsească – și totuși se află într-un loc – sau în crăpătura vreunei stânci – sau sub scoarța unui copac – sau îngropat în pământ – într-o casetă de sticlă. – Imense erau bogățiile sale – mormane de aur alternate cu mormane de rubine. – Cu toate acestea, bufnița se mistuia de insomnie – pentru că fără a-și acorda vreo oră de odihnă – continua să-și scrie testamentul – temându-se că nu va termina la timp. – Scrisese trei mii de pagini...

Aici vântul se întrerupse din nou:

— Scrisese trei mii trei sute de pagini... nu, nici aceasta nu merge, nu-mi mai amintesc bine. Bufnițe, hei, bufnițe, răspundeți! Vă amintiți continuarea?

Din vârful unui brad sosi o voce răgușită:

— Chiar dacă mi-aș aminti-o, nu ți-aș sugera nici un cuvânt. Povestea aceasta a bufniței regale mărturisesc că nu mi-a plăcut niciodată prea mult. Ba mai mult: mi se pare o poveste imorală.

Atunci vântul începu pentru a treia oară. Se simțea în vocea lui o frământare sinceră; Matteo înțelegea că amneziile sale repetate amenințau reușita serbării.

— Voi spune atunci povestea lui Dosso, – copilul care nu avea teamă de nimic. – Toate animalele îi știau de frică. – ar fi vrut ca el să moară. – Și noaptea, când el dormea, – se adunau în jurul casei sale – și urlau toate până în zori, – cu intenția de a-l înspăimânta. – Dosso se trezea furios – și începea să tragă cu mica lui pușcă. – Într-o noapte ucidea o vulpe, – în altă noapte o nevăstuică – sau câini, marmote sau arici. – Dar animalele reveneau în fiecare seară, – animalele îi spuneau așa: – „Dacă ai curaj, du-te să deschizi grota cenușie – unde stă închis bizonul”. – Și într-o dimineață Dosso merse la grota cenușie – și deschise cu greu ușa de fier. – Bizonul nu ieși – dar scoase un muget, – un muget înspăimântător – care îl asurzi pe copil. – Atunci... Și aici Matteo se întrerupse din nou. Nici măcar pe asta n-o mai nimeresc... le-am uitat chiar pe toate...

Dar în clipa aceea, de la marginea luminișului, se înălță o voce mică și răsunătoare, o voce de copil:

— Da! eu mi-o amintesc! am găsit-o într-un caiet vechi, și continuă povestea lui Matteo, cântând melodia potrivită:

— Atunci Dosso simți mare spaimă – și fugi tremurând până la casa lui. – De atunci n-a mai fost văzut fugind cu mica lui pușcă pe pajiști și prin păduri – ci rămânea așezat în fața casei. – Animalele nu pricepeau ce are – dar vedeau că era tare schimbat. – Nu mai veniră să-l chinuie noaptea – ba chiar evitau să facă zgomot – de teamă să nu-l trezească. – Ele nu știau că Dosso nu mai auzea nimic. – Chiar și un cocoș care greșea ora fără doar și poate – și obișnuia să cânte cu patru ceasuri înainte de zori – tăcea și el acum – ca să nu-l deranjeze pe băiat în somn!

Era un băiat care cânta. Colonelul, care era destul de aproape, observă cu atenție, dar nu reuși să-l vadă bine din cauza umbrei dese.

Abia apăruse băiatul, continuând cântecul întrerupt, că vântul Matteo își revenise numai-decât și își unise vocea cu a copilului. Amândoi cântau într-un glas de parcă făcuseră multe repetiții împreună. Recăpătându-și siguranța, Matteo scotea din pădure sonorități perfecte, cum făcea cu douăzeci de ani în urmă. Vârfurile brazilor se legănau de o parte și de alta, în ritmul cântecului. La urmă, băiatul înaintă doi, trei pași, intrând în lumina lunii. Colonelul îl recunoscu pe Benvenuto.

Fără să ezite, Procolo îi ieși în față:

— Cine ți-a dat voie, strigă, să ieși noaptea din colegiu?

Înspăimântat de apariția unchiului, Benvenuto, de la primele cuvinte, se întoarse și fugi în pădure împreună cu trei sau patru colegi care până atunci rămăseseră în umbră.

Odată îndepărtați copiii și potolit cu mare trudă în desișul profund al pădurii ecoul cuvintelor sale, Procolo merse spre centrul luminișului poruncind cu voce tare:

— Dați-i înainte! Începeți. Muzica aceea nu era rea. Cântecul lui Matteo se stinsese însă dintr-o dată, lăsând loc unei tăceri grele. Procolo observă că, fără să facă zgomot, duhurile se îndepărtau repede. Unul dintre ele, cu un butoi mare, înainta pe pajiște și, bătând cu nodurile degetelor în doage, chemă să se adune flăcăruile de gaze care una câte una se lăsară la pământ, lunecând în recipient. Când le culese pe toate, se afundă și el în pădure.

Procolo zări totuși un ultim duh care întârziase la marginea luminișului.

— Ce mai e și povestea asta? strigă el. Ați întrerupt serbarea pentru că au plecat băieții? Dar mai sunt și eu pe aici, mi se pare.

Duhul veni spre colonel. Era Bernardi.

— Nu pot să fac nimic, răspunse. Matteo, după cum se pare, a plecat. Și apoi tovarășii mei, o mărturisesc, au avut întotdeauna o slăbiciune pentru copii.

— Și voi sunteți la fel cu oamenii, spuse colonelul pe un ton amar. Cât suntem mici, nu ne mai ajung atențiile; când am devenit apoi mari, am trudit și suntem obosiți, nu mai există nici un câine care să ne privească.

— Problema poate e alta, replică Bernardi încet. La o anumită vârstă, voi toți, oamenii, vă schimbați. Nu mai rămâne nimic din ce erăți mici. Ajungeți de nerecunoscut. Chiar și tu, colonel, cândva trebuie să fi fost altfel...

Cei doi rămaseră așa unul în fața celuilalt pentru câteva clipe, fără a spune un cuvânt. Apoi Bernardi îl salută, îndreptându-se încet